Олена Гаськевич

Тематична виставка до Дня Конституції України у музеї Юліуша Словацького

28 червня 1996 року Верховна Рада України прийняла Основний закон – першу Конституцію новітньої Української держави. З прийняттям цього доленосного документа було закріплено правові основи незалежної України, її суверенітет і територіальну цілісність. Конституція врахувала історичний досвід українського народу та кращі світові традиції.

Україна має багатовікові конституційні традиції. Так, понад 300 років тому – 5 квітня 1710 року була укладена Конституція Пилипа Орлика, одна з перших європейських конституцій нового часу, і написав її саме українець. У документі були закладені демократичні принципи парламентаризму, сесійна робота Ради, а держава називалась Україною. Втім, Конституція Орлика так і не набула чинності, оскільки була написана в умовах вигнання.

Наступним важливим кроком на шляху конституційного процесу нашої держави стало прийняття 29 квітня 1918 року Конституції Української Народної Республіки (Статуту про державний устрій, права і вільності УНР), яка утверджувала принцип верховенства парламенту, тобто парламентську республіку. У документі також зазначалося, що уся влада в УНР «походить від народу», а її верховним органом мають стати Всенародні збори.

Після урочистого прийняття 24 серпня 1991 року Верховною Радою УРСР Акту проголошення незалежності України та його затвердження на всеукраїнському референдумі Україна була визнана більшістю країн світу суверенною державою і повноцінним суб'єктом міжнародних відносин. Нагально постала потреба в конституційному закріпленні основ суспільного і державного ладу, прав й свобод людини і громадянина, порядку організації та функціонування органів державної влади і місцевого самоврядування молодої незалежної держави. Відтак, 28 червня 1996 року Верховна Рада України прийняла нову Конституцію України - першу Конституцію незалежної української держави. Депутати працювали над проектом, залишаючись у сесійній залі безперервно 24 години. День схвалення Основного Закону є державним святом в Україні.

Чинна Конституція України складається з 15 розділів. 161 стаття зібрана у 14 розділів, а XV розділ містить 16 перехідних положень. Тексту Конституції передує Преамбула.

Прийняття Конституції закріпило правові основи незалежної України, її суверенітет і територіальну цілісність, визначило розподіл між гілками влади, зовнішньополітичну діяльність. Це було найважливішим кроком у забезпеченні прав людини і громадянина, який також сприяв подальшому підвищенню міжнародного авторитету України на світовій арені.

Нині Україна проходить чи не найважче за часи своєї незалежності випробування – на єдність та територіальну цілісність.

День Конституції ми не повинні сприймати як свято на честь нормативного акту. Ми повинні його сприймати як день затвердження наших прав і свобод. День ствердження того, – як зазначено у статті 3 Конституції України – що “людина, її життя і здоров’я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю”.